

Čtení: Mt 3, 1 – 12; Text: J 1, 19 – 28

Toto je svědectví Janovo, když k němu Židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity, aby se ho otázali: "Kdo jsi?" Nic nepopřel a otevřeně vyznal: "Já nejsem Mesiáš." Znovu se ho zeptali: "Jak to tedy je? Jsi Eliáš?" Rekl: "Nejsem." "Jsi ten Prorok?" Odpověděl: "Ne." Řekli mu tedy: "Kdo jsi? At' můžeme přinést odpověď těm, kdo nás poslali. Za koho se sám pokládáš?" Rekl: "Jsem hlas volajícího na poušti: Urovňte cestu Páně - jak řekl prorok Izaiáš." Ti vyslaní byli z řad farizeů. Otázali se ho: "Proč tedy křtíš, když nejsi ani Mesiáš ani Eliáš ani ten Prorok?" Jan jim odpověděl: "Já křtím vodou. Uprostřed vás stojí, koho vy neznáte - ten, který přichází za mnou; jemu nejsem hoden ani rozvázat řemínek u jeho obuvi." To se stalo v Betánii, na druhém břehu Jordánu, kde Jan křtíl.

Bratři a sestry, dnes bych vám chtěl zopakovat kázání, které jsem tu měl jako začínající farář v roce 1997, tedy v roce, kdy jsem nastoupil do Javorníka jako váš nový kazatel. Vzpomínám si, že mi tenkrát, dnes již zesnulá, sestra Anna Lajzová, řekla, že ji to kázání pomohlo vidět věci jinak, než jak je dosud chápala. Nuže, před 14 lety jsem kázal toto:

Jan Křtitel je jedna z těch zvláštních postav v Bibli. Víme, že kázal na poušti, živil se kobyilkami a medem lesních včel a na sobě měl šat z velbloudí srsti a kožený pás. Tímto nuzným oděvem a chudou stravou chtěl zřejmě ukázat, že teď není čas věnovat se starostem o to, co budeme jíst a čím se budeme oblékat. Jan kázal: „Pokání číňte, neboť se přiblížilo království nebeské.“ Tímto svérázným vystoupením upoutal na sebe značnou pozornost. Čteme, že k němu vycházel celý Jeruzalém i Judsko a celé okolí Jordánu. Upoutal dokonce pozornost i náboženských špiček, jako byly strany farizeů a saduceů. Všechny zajímal Janův křest, a tak není divu, že se začali ptát, zda tento Jan, který křtí v Jordánu, není oním zaslíbeným Mesiášem, který měl přijít. Očekávání Mesiáše bylo v té době mezi lidem velice živé. Izraelský národ úpěl pod nadvládou Římanů a toužebně očekával vysvobození. A teď je tu tento Jan, který vystupuje jako kdysi dávní proroci, volá lid k pokání a křtí. Nikdo však nevěděl nic určitého, všichni se jen dohadovali o tom, zda to je či není Mesiáš. A tak židé z Jeruzaléma, aby měli jistotu, poslali k Janovi kněze a levity, aby se ho otázali: „Kdo jsi?“ Kněží a levité byli v tomto případě jakousi vyšetřovací komisí, odborníky, kompetentními zvláště v otázkách rituálního očišťování, k němuž byl řazen i Janův křest. Má vůbec Jan právo křtít? To záleží na tom, kdo to vlastně je. A tak se ptají: „Kdo jsi?“ Kněží a levité si zde zřejmě osobují příliš velké právo rozhodovat o tom, kdo může být Mesiášem a kdo ne. Stejnou otázku totiž později položí i Ježíšovi a poté jeho Mesiášský nárok odmítnou. Židé znali dobře SZ a věděli, že v Bibli je předpovězen jak příchod Mesiáše, tak Eliáše nebo jiného Proroka. Ale neměli dostatek pokory, přijmout Boží jednání v jeho svrchovanosti a suverenitě. Správně však rozpoznali, že se zde něco děje. Okamžitě totiž zbystrili pozornost, když se někde objevila taková postava, která by někoho z těch předpovězených postav připomínala.

Jan okamžitě věděl, kam kněží a levité svojí otázkou míří. A tak řekl: „Já nejsem Mesiáš!“ Doslova je zde řečeno: I vyznal a nezapřel a vyznal. Jan byl v této chvíli vystaven velikému pokušení. Tu ho ďábel zkoušel stejně, jako potom na poušti i Ježíše. Ale Jan nepodlehл pokušení přivlastnit si čest a slávu, která náležela jinému. Nezapřel a vyznal. Vyznal, že Mesiášem není on, ale někdo jiný. Zachoval se jako pravý svědek Ježíše Krista. Na celém tom oddíle, který jsme četli je zajímavé to, že Jan zde není nijak výrazně vykreslen, ale, že je zde o to více zdůrazněno jeho svědectví. Tak má vypadat svědek Kristův. Má vydávat svědectví o Kristu a ne o sobě, jak k tomu kněží nutili Jana. Tříkrát se ptali, kým je. A tříkrát Jan odpovídá záporně: Já to nejsem. Je to pravý opak toho, když Ježíš na mnoha místech Janova evangelia o sobě říká: Já jsem.../chléb života, světlo světa, cesta, pravda i život, vzkříšení a život aj./ Nakonec přece jenom Jan o sobě řekne aspoň toto: „Jsem hlas volajícího na poušti: Urovňte cestu Páně - jak řekl prorok Izaiáš.“ A přesně to Jan činil. Byl pouhým hlasem, nic víc. Hlasem, který svědčí o tom, jenž má přijít, o Pánu Pánů a Králi králů. Jan je tak pro nás vzorem svědka Kristova, toho, který se má menšit, aby Kristus mohl růst.

Musí však vysvětlit ještě jednu otázku na svoji adresu: „Proč tedy křtíš, když nejsi ani Mesiáš, ani Eliáš, ani ten Prorok? Jan jim odpověděl: Já křtím vodou. Uprostřed vás stojí, koho vy neznáte - ten, který přichází za mnou; jemu nejsem hoden ani rozvázat řemínek u jeho obuvi.“ Křtít vodou, to není úkol Mesiáše, nýbrž úkol svědků Ježíše Krista. Církev křtí vodou, ale už nemá moc činit to, co činí Kristus: křtít Duchem svatým. Křest vodou je pouhá svátost, která symbolizuje to, co činí svým Duchem ten, který větší než všichni jeho svědkové. Bez Ducha svatého křest vodou nic neznamená. Křtít vodou může opravdu kdokoliv. Ale dávat Ducha svatého může jen Kristus. Křest sám o sobě z lidí křest'any nečiní. Teprve Duch svatý působí to, čeho je křest vodou obrazem. Mnozí z farizeů a saduceů přicházeli, aby je Jan pokřtíl. A Jan jim na to říká: „Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nastávajícím hněvem? Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání.“ Bez pokání, které působí Duch svatý, je vám takový křest k ničemu. Upoutal vás můj křest? Já však pouze svědčím o tom, co působí ten, který stojí uprostřed vás, jehož vy neznáte a jemuž nejsem hoden rozvázat ani řemínky u jeho obuvi. Toho si všimněte a jej následujte. Já vás pouze připravuji k tomu, abyste následovali jeho a ne mě. Všechno co já činím, je jenom pomoc a příprava k tomu, abyste byli připraveni jít za Ježíšem Kristem. Takto odpověděl Jan Křtitel těm, kteří upnuli svoji pozornost na něj a nikoliv na Ježíše. Tak splnil svůj úkol, k němuž byl poslán. To se stalo v Betánii, na druhém břehu Jordánu, kde Jan křtíl.

Bratři a sestry, tolik k tomu, co nám říká dnešní perikopa. Co si však z toho vezmeme my? Kde se v tom příběhu nalézáme? Vyslechli jsme sice výklad oddílu, ale k čemu je nám to vše dobré? Pojďme to tedy všechno převést do dnešních dnů.

Když jsem tady nastoupil jako začínající farář, jistě si mnohý z vás položil otázku: a jestlipak je to ten pravý? Jestlipak to není chyba, že tu nastoupil právě on? Ani ho pořádně neznáme... Kdo to vlastně je? Můžeme se na něho spolehnout? Je to ten, kdo nás věrně povede a nezklame? Je to ten pravý, koho máme poslouchat? Bratři a sestry, tady musím otevřeně říci spolu s Janem Křtitelem: Ne, nejsem. Nejsem žádný Spasitel, který vytrhne javornický sbor z jeho problémů, nejsem tím, od koho byste mohli čekat, že přivede náš sbor k rozkvětu a duchovnímu rozvrazení. Neupínejte ke mně své naděje. Uprostřed vás!!! stojí ten, koho vy... znáte nebo neznáte? - to je otázka. Stojí však uprostřed vás. Už léta! Nepřišel tu až letos. Stál a stojí uprostřed vás - ten, jemuž nejsem hoden ani rozvázat řemínek u jeho obuvi. Na toho se obraťte, chcete-li, aby byl v našem sboru vidět život. Já jsem tu jenom od toho, abych vás k tomu připravoval a povzbuzoval. Ale já nejsem Mesiáš. Mesiáš je uprostřed vás.

To je sice pěkné, může někdo říci, ale tak lehce se milý farář ze své zodpovědnosti nevykrotíš. Farář je tu přece od toho, aby sborový život fungoval, jak se patří. On křtí, on koná pohřby. On učí náboženství, on připravuje bohoslužby. Ano, to je pravda. Ale copak to je to, čím se vyказuje sborový život? Copak jde v první řadě o to, aby se v církvi řádně křtilo, chodilo do kostela a pohřbívalo? Vždyť právě proti takové zbožnosti, která se odbývá pouhým dodržováním těchto vnějších záležitostí, horlili všichni proroci Starého zákona až po Jana Křtitele. Ptáte-li se, jestli v tom je záchrana a spása, pak jste na špatné adrese. Kolik je i v naší církvi církevníků, kteří žádají o křest vodou, a přitom o křtu Duchem svatým nevědí zhola nic? Jdou za farářem, který křtí vodou a přitom uprostřed nich stojí ten, který je větší než farář, ale kterého oni neznají. Někdy je to i chyba samotného faráře, že dostatečně jasně neříká: Já to nejsem. Já to, bratři a sestry, nejsem, já jenom křtím vodou, ale Mesiáš je uprostřed vás. Kristus nebydlí na faře ani v kostele. Ten je uprostřed vás! K němu vás volám. Jako hlas volajícího na poušti říkám: „Urovnejte cestu Páně.“ A to také znamená, aby všechno podružné a nedůležité ustoupilo tomu, jemuž nikdo z nás není hoden, nemá tu čest, prokázat mu ani tu nepatrnou službu otroka. I sám Jan Křtitel ustupuje do pozadí, aby bylo vidět Krista.

Modlitba: *Pane Ježíši, ty který jsi mezi námi, ty přicházíš často nepoznaně či nepozorovaně. Odpusť nám, že se neptáme po tobě, ale hledáme všechno ostatní. Prosíme, odpusť nám, když máme víru pouze v nedělním nebo svátečním šuplíku. Pane, otevři nám oči pro to jedno potřebné a daruj nám pokoj v srdci, kde žiješ a kraluješ s Duchem svatým ty sám. Amen.*